

Sporočilo za javnost, 05.02.2013

From EU Kids Online III, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

Edinstvena evropska raziskava o tem, kaj otroke zares moti na internetu:

Spletne strani za nalaganje video vsebin so na vrhu lestvice najbolj tveganih platform

Ko smo otroke vprašali, naj s svojimi besedami povedo, kaj jih zares moti na internetu, so izpostavili strani za deljenje video posnetkov, kot je na primer YouTube. V njihovih očeh so takšne strani bolj tvegane od katerih koli drugih online platform, kažejo izsledki najnovejšega poročila evropskega projekta EU Kids Online, ki ga v Sloveniji vodi dr. Bojana Lobe iz Fakultete za družbene vede.

V poročilu, ki je objavljeno danes, na Dan varne rabe interneta 2013, so predstavljene izkušnje otrok s spletnimi tveganji, kot so jih ubesedili sami. V raziskavi je namreč 9,904 otrok iz 25 držav doživljanje spletnih tveganj opisalo s svojimi besedami.

Spletne strani za nalaganje video vsebin, kot je YouTube, so po besedah otrok na vrhu lestvice najbolj tveganih platform

Kot pravijo otroci, so spletne strani za nalaganje video vsebin povezane z nasilnimi in pornografskimi vsebinami. Med otroci, ki spletne strani povezujejo s spletnimi tveganji, je dobra tretjina (32%) kot najbolj tvegane omenila spletne strani za nalaganje video vsebin, medtem ko se spletna socialna omrežja in spletne igre zdijo potencialno tvegane le dobri desetini otrok.

Kot lahko sklepamo iz komentarjev otrok, jih video vsebine na YouTubu vznemirjajo zaradi njihovih realističnih podob, ki jih njihovi vrstniki lahko hitro in enostavno naložijo ter delijo z ostalimi. Še posebej jih vznemirjajo, nekatere pa celo šokirajo, vsebine, ki prikazujejo seksualne prizore, krute prizore, umore, nasilje nad in izkoriščanje živali.

Dr. Bojana Lobe iz Fakultete za družbene vede, ki vodi EU Kids Online raziskavo pri nas, pravi:

Glede na rezultate EU Kids Online raziskave, 55% otrok med 9. in 16. letom starosti meni, da na internetu obstajajo vsebine, ki vznemirjajo njih in njihove vrstnike. Najnovejše poročilo obravnava srčiko tistega, kar zmoti otroke na internetu, rezultati pa kličejo po oblikovanju politik in izobraževalnih prioritet na tem področju. V tem trenutku je ključno, da med ostalimi tveganji še posebej prisluhnemo skrbem, ki jih otroci izražajo v zvezi z nasiljem, agresivnimi in krvavimi vsebinami na internetu.

Na vprašanje, kaj menijo, da moti njihove vrstnike, so slovenski otroci med drugim našli tudi »posnetke ko ljudje uživajo drogo in potem umrejo«, »pornografske vsebine, nasilje«, »suhice na Youtubu, filmčki z veliko krvi in podobno«, »nasilje (prizori), šokantne novice«, »prikaz samomorov, napadov na ljudi ali na njihovo lastnino«, »grde slike, grdi posnetki - namiguje na spolnost«, »mučenje, ubijanje živali«, »pretepanje, grozljivke, seks«.

.

:

Otroci izrazili strah in gnus

V povezavi s strašljivimi vsebinami otroci najpogosteje izražajo strah - kar četrtnina tistih, ki je omenila strašljiva vsebina, je izrazila strah. Pet odstotkov tistih, ki so omenili pornografske vsebine, so izrazili, da se jim take vsebine gnusijo (vendar pa se take vsebine gnusijo kar 28% tistim, ki so izrazili gnus kot odziv na spletna tveganja). Komercialne vsebine otroci večino opišejo kot »nadležne« (15% tistih, ki so omenili komercialne vsebine, so jih opisali kot nadležne). Zanimivo je tudi, da ostala omenjena tveganja (sovražni govor, rasizem, samopoškodovanje, itd.) niso povzročila tolikšnega čustvenega odziva.

Glede na rezultate, dr. Bojana Lobe pravi:

Otroci se med seboj precej razlikujejo. Dojemanje in doživljanje spletnih tveganj se razlikuje glede na državo, iz katere otrok prihaja, starost in spol, kljub temu, da so te razlike pretežno individualne. Na primer, vsebina, ki jo določen otrok označi kot tvegano in neprimerno, bo lahko čisto v redu za druge. Tako je najpomembnejše priporočilo to, da otroke vprašamo, kaj je tisto, kar jih zares moti na internetu, in se na to odzovemo s primerno pomočjo.

Obenem pa mnoge vsebine tradicionalnih medijev, kot so na primer slike z neprimernimi in nasilnimi vsebinami, ravno tako vplivajo na dojemanje otrok ter povzročajo strah in vznemirjenje. Internet je torej le nov način posredovanja starih strahov in skrbi. Tako kot v offline svetu, lahko tudi online prepoznamo ogromno problemov, dejstvo pa je, da je razlikovanje med offline in online za otroke vse manj pomembno. Srečujemo se torej z velikim izzivom, kako se učinkovito pristopiti k tovrstnim tveganjem in oblikovati ustrezne varovalne politike.

Še nekaj zanimivih izsledkov:

- Nekatera tveganja, ki pretežno skrbijo odrasle, so otroci omenili zelo redko (na primer manj kot 1% jih je omenilo tveganja, povezana s samopoškodovanjem in tveganja o razkritju osebnih podatkov), jih je pa nekaj omenilo tveganja, ki so povezana z kršitvijo zasebnosti na internetu.
- Nekaj otrok je omenilo nezaželene komercialne vsebine in spam, prekomerno rabo interneta, krajo osebnih podatkov in igre na srečo.
- 'Nevarnost srečevanja tujcev' otroci le redko omenjajo, kljub temu, da je to tveganje na vrhu javne agende skrbi o spletnih tveganjih.
- Na splošno dečke bolj motijo nasilne vsebine, deklice pa tveganja, ki nastanejo s komuniciranjem.
- V Sloveniji predvsem mlajše otroke (med 10 in 13 letom) motijo pornografske, nasilne in krvave vsebine, ki vključujejo bodisi ljudi ali živali.

O poročilu:

Poročilo *"In their own words: What really bothers children online?"* so napisali Sonia Livingstone (Velika Britanija), Lucyna Kirwil (Poljska), Cristina Ponte (Portugalska) and Elisabeth Staksrud (Norveška), skupaj s člani projekta EU Kids Online. Poročilo predstavlja kvalitativne izsledke, ki kažejo, kaj otroci sami menijo, da jih moti na internetu in kako jih opišejo s svojimi besedami. Ali otroke morda skrbijo tveganja, ki sicer niso na javni agendi? Poročilo v večji meri temelji na anketi, opravljeni s 25.000 otroki v Evropskih državah. V primerih, ko so otroci odgovarjali na občutljiva vprašanja, je bila uporabljena metoda samoizpolnjevanja.

Celotno poročilo lahko se nahaja tu:

<http://www2.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20III/Reports/Intheirownwords020213.pdf>

Za več informacij se obrnite na **doc. dr. Bojano Lobe**, vodjo EU Kids Online v Sloveniji. Dosegljiva je na e-mail naslov bojana.lobe@fdv.uni-lj.si in na telefonski številki **01/5805-343**. Obiščite spletno stran projekta www.eukidsonline.net.

Informacije o projektu:

- **Cilj projekta *EU Kids Online*** je poglobiti znanje o izkušnjah ter praksah otrok in staršev, povezanih s tvegano in varno uporabo interneta, s tem pa informirati in posledično izboljšati aktivnosti promocije otrokom varnejšega spletnega okolja. Projekt financira Evropska komisija v okviru programa "Safer Internet Programme" (SI-2010-TN-4201001).
- **V okviru *EU Kids Online* projekta je bilo opravljenih 25,000 osebnih anket po gospodinjtvih** med 9 do 16 let starimi uporabniki interneta in njihovimi starši v 25 evropskih državah z uporabo stratificiranega naključnega vzorca, pri občutljivejših vprašanjih s samoizpolnjevalno metodo.
- **V raziskavo so vključene naslednje države:** Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Italija, Irska, Litva, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovenija, Španija, Švedska, Turčija in Velika Britanija. Dodatno so v projekt vključene raziskovalne skupine iz Hrvaške, Islandije, Latvije, Luksemburga, Malte, Rusije, Slovaške in Švice.